

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Aanleg natuurvriendelijke oevers Zoetermeer

Projectplan op basis van art. 5.4 van de Waterwet

Inhoud

1	Samenvatting	3
1.	Inleiding en leeswijzer	4
2.	Projectomschrijving (wat gaan we doen)	5
2.1	Aanleiding en doel van het project.....	5
2.2	Wat is een projectplan?.....	6
2.3	Inhoud en omvang van het project	6
2.3.1	Oevers	6
3.	Beleidskader (waarom gaan we het doen)	7
3.1.	Beleid Rijnland	7
3.1.1.	Nota Schoon Water 2 en 3.....	7
3.1.2.	Beleidsregel 5 dempingen	7
3.1.3.	Legger	7
3.2.	Beleid gemeente	7
4.	Projectuitvoering (hoe gaan we het doen)	8
4.1	Uitgevoerde onderzoeken	8
4.2	Uitgangspunten.....	9
4.2.1	Planning.....	9
4.2.2	Aanbesteding.....	9
4.2.3	Randvoorwaarden	9
4.2.4	Legger	10
4.3	Realisatie	10
4.4	Samenwerking	11
4.5	Graven en dempen	11
4.6	Onderhoud	11
5.	Consequenties voor derden en beperking nadelige effecten	12
5.1	Impact op de omgeving	12
5.2	Beperking nadelige effecten.....	12
5.3	Nadeelcompensatie	12
6.	Besluitvormingsprocedure	13
7.	Bijlagen	14
7.1	Tekeningen	14
7.2	Tabel met GIS-code.....	14

1 Samenvatting

Vanuit het vastgestelde VV-besluit (18.159575) van 30 januari 2019 zijn de ambities van het hoogheemraadschap van Rijnland aangegeven in relatie tot de KRW waterlichamen in Zoetermeer. De ambities gaan o.a. in op het verbeteren van de waterkwaliteit van de vaarten van de Nieuwe Driemanspolder.

De gemeente Zoetermeer heeft via de Visie Biodiversiteit (2013) en het recent vastgestelde 4^e Programma Duurzaam & Groen van februari 2020 ambities gesteld over het verhogen van de biodiversiteit en ecologie op haar grondgebied, door het zoveel mogelijk realiseren van natuurvriendelijke oevers langs plassen en watergangen. Beide organisaties werken nauw samen in het KRW project, waarbij de doelstellingen tot uitvoering gebracht moeten gaan worden. Het project heeft de werknaam "Ons Blauwe Goud" meegekregen.

Langs een gedeelte van het Westerpark, het Buytenpark, het Zalkerbos en de Zonneberg in de gemeente Zoetermeer worden gedeeltes van de oevers waar nu harde beschoeiing aanwezig is, aangepast naar een natuurvriendelijke inrichting. De aanpassingen van de oevers zijn kleinschalig, maar hebben wel een groot effect op de biodiversiteit. Taluds worden verflauwd waarbij een zone ontstaat tussen nat en droog waar waterplanten zich kunnen ontwikkelen.

De uitvoering van het project zorgt in de openbare ruimte voor enige overlast. In de procedure tot opdracht voor uitvoering worden eisen gesteld aan het bereikbaar houden voor derden van het werkgebied en de veiligheid waarmee dat moet gebeuren. De aannemer verplicht zich bij het aannemen van het werk om een communicatie- en verkeersplan in te dienen. Vanuit het gestelde in dit plan zal de directie UAV/dagelijks toezicht op de werkzaamheden houden en eisen kunnen stellen aan de kwaliteit hiervan.

1. Inleiding en leeswijzer

Het Hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) is verantwoordelijk voor het beheer van watersystemen in zijn beheergebied. Voor het verbeteren van de waterhuishouding kan het nodig zijn dat maatregelen worden getroffen. Deze maatregelen bestaan in dit geval uit het wijzigen van waterstaatswerken.

2. Projectomschrijving (wat gaan we doen)

2.1 Aanleiding en doel van het project

Dit project draagt bij aan de verwezenlijking van de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen. Reden voor dit project is de uitvoering van de KRW maatregelen opgevoerd in het vastgestelde VV-besluit (18.159575) van 30 januari 2019. Met de maatregel voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo's) wordt maximaal ingezet op verbetering van de ecologische waterkwaliteit.

De gemeente Zoetermeer heeft via de Visie Biodiversiteit (2013) en het recent vastgestelde 4^e Programma Duurzaam & Groen van februari 2020 ambities gesteld over het verhogen van de biodiversiteit en ecologie op haar grondgebied, door het zoveel mogelijk realiseren van natuurvriendelijke oevers langs plassen en watergangen. Beide organisaties werken nauw samen in het KRW project, waarbij de doelstellingen tot uitvoering gebracht moeten gaan worden. Het project heeft de werknaam "Ons Blauwe Goud" meegekregen.

Het totale project van de aanleg van natuurvriendelijke oevers binnen "Ons Blauwe Goud" gaat over de aanleg van ongeveer 10-15 km oever langs bestaande en te graven watergangen in de wijken; Buytenweg, Meerzicht, Westerpark en Buytenpark in Zoetermeer.

De totale doorlooptijd van de aanleg van nvo's is circa vijf jaar startend in 2022. Per jaar wordt vanuit de aangewezen gebieden, waarover het totaal van 15 km bepaald is, een keuze gemaakt welke oevers geschikt kunnen zijn. De keuze wordt gemaakt door de projectgroep, bestaande uit medewerkers van het hoogheemraadschap en de gemeente.

Voor het jaar 2022 is gekozen voor de gedeelten van watergangen die direct aansluiten op de nieuw te graven watergangen in Meerzicht (Bossenpark) en Westerpark vanuit het project Ons Blauwe Goud. Dit wordt aangevuld met een eerste gedeelte oevers in het Buytenpark. Deze liggen in deelgebieden DG-1, DG-4 en DG6 in figuur 1.

Figuur 1 Overzicht van de gebieden van 2022

Van de vier gedeelten waar nvo's aangelegd gaan worden in 2022 zijn afzonderlijke situatietekeningen opgesteld (bijlage 1).

2.2 Wat is een projectplan?

In het kader van dit project is Rijnland samen met de gemeente van plan om nvo's aan te leggen langs primaire watergangen. Op basis van artikel 5.4 van de Waterwet dient voor de aanleg of wijziging van oppervlaktewateren een projectplan vastgesteld te worden. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient een projectplan tenminste het volgende te bevatten:

- een beschrijving van het betrokken werk;
- de wijze waarop het wordt uitgevoerd; en
- een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

2.3 Inhoud en omvang van het project

De werkzaamheden worden uitgevoerd volgens de uitvoeringsregels van de gemeente Zoetermeer, rekening houdend met de Keur van het hoogheemraadschap voor handelingen in het watersysteem.

2.3.1 Oevers

Langs een gedeelte van het Westerpark, het Buytenpark, het Zalkerbos en de Zonneberg worden de oevers waar nu harde beschoeiing aanwezig is aangepast naar een natuurvriendelijke inrichting. De aanpassingen van de oevers zijn kleinschalig, maar hebben wel een groot effect op de biodiversiteit. Taluds worden verflauwd waarbij een zone ontstaat tussen nat en droog waar waterplanten zich kunnen ontwikkelen.

De principeprofielen en ontwerpen zijn toegevoegd als bijlage 1 bij dit plan.

3. Beleidskader (waarom gaan we het doen)

3.1. Beleid Rijnland

Rijnland werkt aan een goede waterkwaliteit en ecologie. Sinds 2000 valt deze opgave onder de Europese KaderRichtlijn Water (KRW). In 2009 heeft het Hoogheemraadschap samen met de provincies en gemeenten een omvangrijk plan opgesteld om in alle wateren een goede toestand te kunnen bereiken. De uitvoering van dit plan werd verspreid over een drietal uitvoeringstermijnen van elk zes jaar (2010-2027).

3.1.1. Nota Schoon Water 2 en 3

Rijnland heeft in de Nota Schoon Water 2 (NSW2), ontwerp KRW-programma tweede uitvoeringstermijn KRW, vervolg gegeven aan de eigen doelen en de Europese wetgeving. De Nota is in de VV van februari 2014 als kadernota vastgesteld. De Vaarten Nieuwe Driemanspolder zijn aangewezen als KRW-waterlichaam (code NL13_26-2) en als zodanig benoemd in de NSW2 en NSW3. De maatregelen zijn opgenomen binnen de tweede uitvoeringstermijn (periode 2016-2021) en lopen door in de derde uitvoeringstermijn. Hiermee passen de verdere voorbereidingen van de realisatie van de projectmaatregelen binnen het beleid van Rijnland.

3.1.2. Beleidsregel 5 dempingen

Bij het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en/of legakkers kan effectief sprake zijn van dempingen waarbij de wateroppervlakte wordt verminderd door grondaanvullingen die tot boven de waterlijn worden aangebracht. Normaliter moet het verlies aan wateroppervlakte worden gecompenseerd.

3.1.3. Legger

Na de realisatie van het werk dienen de gewijzigde en nieuwe waterstaatwerken te worden vastgelegd in de legger van Rijnland. Dit betreft de ligging, vorm, afmetingen en constructie van de waterstaatswerken met eventuele beschermingszones en onderhoudsplichten en/of -verplichtingen. De wijziging van de legger kent een aparte procedure.

3.2. Beleid gemeente

De gemeente Zoetermeer heeft via de Visie Biodiversiteit (2013) en het recent vastgestelde 4^e Programma Duurzaam & Groen van februari 2020 ambities gesteld over het verhogen van de biodiversiteit en ecologie op haar grondgebied, door het zoveel mogelijk realiseren van natuurvriendelijke oevers langs plassen en watergangen. Beide organisaties werken nauw samen in het KRW project, waarbij de doelstellingen tot uitvoering gebracht moeten gaan worden. Het project heeft de werknaam "Ons Blauwe Goud" meegekregen.

4. Projectuitvoering (hoe gaan we het doen)

De wijze waarop het project wordt uitgevoerd, is hier beschreven.

4.1 Uitgevoerde onderzoeken

De volgende onderzoeken zijn uitgevoerd en op te vragen bij Rijnland/Gemeente Zoetermeer:

- bodemonderzoek d.d.08-11-2021 door Van der Helm Milieubeheer met kenmerk (HOZO20210904) waarin in kaart gebracht is wat de stabiliteit- en materiaalsoortbepaling ter plaatse van diverse locaties is.
- flora- en faunaonderzoek d.d. 06-09-2021 door Bureau Stadsnatuur met kenmerk 21.079559 (notitie 2558) waarin een verkennend onderzoek (een zogenaamde 'quick scan') in het kader van de Wet Natuurbescherming is gedaan.
- Kabel- en leiding onderzoek d.d. 18-08-2020 door Hoek met kenmerk 21.079551, kenmerk 109911.16/21 waarin is onderzocht waar kabels en leidingen aanwezig zijn.
- Vooronderzoek Conventionele Explosieven d.d. 09-04-2020 door Saricon met kenmerk 21.086185 (19S070-VO-02) waarin onderzocht is waar zich niet-gesprongen explosieven zouden kunnen bevinden, nge.
- Vooronderzoek Conventionele Explosieven d.d. 19-12-2019 door RPS met kenmerk 21.079545 (Ref.: 1905933A00-R19-1194) Definitief HVO CE Jagersbos Westerpark

Vanuit een KLIC melding is een overzicht van de ondergrondse infrastructuur opgesteld. Daar waar knelpunten verwacht worden zijn proefsleuven gegraven om de juiste ligging van de infrastructuur vast te stellen en in te meten.

Er zijn X,Y,Z metingen verricht om de juiste profielen vast te kunnen stellen. Dit als uitbreiding van de BGT gegevens. De profielen zijn aangegeven op de tekeningen in bijlagen 1.

Er is bureauonderzoek gedaan op het gebied van NGE (Niet gesprongen explosieven).
Er is bureauonderzoek gedaan naar archeologische omstandigheden.

Op 28 plaatsen is door middel van een boring de samenstelling van de bodem verkend. Per sleuf zijn bodemonsters in laboratorium onderzocht op samenstelling en civieltechnische kwaliteit. De milieutechnische kwaliteit is bepaald vanuit de vigerende bodemkaart van de gemeente Zoetermeer.

Tevens zijn bij de profielen 2.3 en 4.5 peilbuizen geplaatst om de grondwaterstand te monitoren. Hiermee is bepaald dat er bij deze profielen tot op een zekere hoogte grond kan worden afgegraven zonder een risico op opbarsten van de bodem.

Er is een quick scan flora en fauna uitgevoerd door Bureau Stadsnatuur uit Rotterdam. Voor het gedeelte langs traject watergang 247-058-00027-03 P1.4-P1.7 zal in de periode die aangegeven staat in de scan nader onderzoek gedaan worden naar Platte Schijfhoren.

4.2 Uitgangspunten

De werkzaamheden worden uitgevoerd in opdracht van de gemeente Zoetermeer. Het is een samenwerking met het hoogheemraadschap van Rijnland vanuit het project Ons Blauwe Goud waarin afspraken zijn gemaakt voor de co-financiering van de maatregel. De projectgroep is opgebouwd uit medewerkers van beide organisaties. Communicatie vindt plaats vanuit de vastgestelde communicatiestrategie van het project Ons Blauwe Goud.

4.2.1 Planning

De werkzaamheden zijn civieltechnisch voorbereid en begin 2022 afgerond. De aanbesteding is in de periode mei 2022. Gunning van de werkzaamheden volgt voor de bouwvak vakantie. De start van de aanlegwerkzaamheden zijn na de bouwvak 2022. Duur werkzaamheden tot aan het broedseizoen in maart 2023. Situationeel kan langer dan deze datum gewerkt worden in overleg met het bevoegd gezag Wet Natuurbescherming.

4.2.2 Aanbesteding

De aanbesteding van de werken vindt plaats in mei 2022, via een meervoudig onderhandse aanbesteding onder de inkoopvoorwaarden van de gemeente Zoetermeer. Er wordt gewerkt met voorafgaande selectie.

4.2.3 Randvoorwaarden

De realisatie van het project kan plaatsvinden binnen de vigerende bestemmingplannen van de gemeenten Zoetermeer. De uitgevoerde bodemonderzoeken geven geen aanleiding voor het nemen van extra veiligheidsmaatregelen. Er is ook geen aanleiding om te vermoeden dat er een geval van bodemverontreiniging aanwezig is binnen het projectgebied. Het uitgevoerde onderzoek naar opbarsting geeft in overwegende mate ook na realisatie een stabiele stand verhouding in gronddruk aan. Op een tweetal plaatsen bij de extra te graven gedeelten water bij Zonneberg en Buytenpark zal voor de uitvoering een peilbuis geplaatst worden om de waterdruk van het eerste watervoerende pakket te kunnen toetsen. Indien blijkt dat er opbarst gevaar gaat ontstaan zal het ontwerp van de twee bedoelde gedeelten aangepast worden.

In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd naar de aanwezige flora en fauna (platte schijfhoren) langs de Meerzichtlaan. Door de voorgenomen maatregelen dienen geen beschermde soorten te worden geschaad. Indien de soort wordt aangetroffen, zal de ingreep op de locatie in kwestie wellicht moeten worden heroverwogen, of zal een ontheffing moeten worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden.

Voor alle overige locaties is geconcludeerd dat ten aanzien van de meeste beschermde soorten geen negatieve effecten verwacht worden. Er moet rekening worden gehouden met broedende vogels waardoor er in niet gewerkt kan worden in de periode maart-augustus.

4.4 Samenwerking

Sinds de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst voor Ons Blauwe Goud in 2021, werken de gemeente Zoetermeer en Rijnland samen aan de gezamenlijke doelen. De uitvoeringswerkzaamheden worden uitgevoerd door de samenwerkende overheden. De gemeente is namens de samenwerkende partijen de penvoerder. Het werk zal ook namens de samenwerkende partijen door gemeente Zoetermeer worden aanbesteed.

4.5 Graven en dempen

Vanwege de nu veelal steile taluds en de gestelde eisen aan een natuurvriendelijke oever zal er in de meeste situaties sprake zijn van ophoging van het bestaande talud om de oever te verflauwen. Dit zal gedeeltelijk doorgezet worden onder de waterlijn. Grond benodigd voor deze aanvullingen wordt van buiten de werkgrenzen van dit project aangevoerd. In de profielen in bijlage 1 is de aard en omvang van de aanvullingen duidelijk aangegeven.

Daar waar het ontwerptechnisch beter of fraaier is om een gedeelte van een watergang te dempen zal dit gecompenseerd worden op enig andere locatie binnen dit project door meer open water aan te leggen. Dit pakt voor het project positief uit qua vermeerdering van de wateroppervlakte – zie figuur 2.

4.6 Onderhoud

Een vastgesteld deelproject binnen Ons Blauwe Goud is het gezamenlijk (door beide organisaties) op te stellen beheerplan voor de aangelegde oevers en deze te implementeren in de onderhoudscycli van de beide organisaties.

In januari 2022 is een start gemaakt met het opstellen van het beheerplan.

Uitgangspunt is dat de natte taluds in beheer en onderhoud komen bij Rijnland en opgenomen worden in de Legger van Rijnland. Al het overige (bovenwaterprofiel) komt en/of blijft in beheer en onderhoud bij de gemeente.

5. Consequenties voor derden en beperking nadelige effecten

De realisatie van het project heeft invloed op de omgeving. Bij de uitvoering van de werkzaamheden en de wijziging van het waterstaatswerk worden belangen van derden in het oog gehouden en waar mogelijk worden nadelige effecten beperkt.

5.1 Impact op de omgeving

De uitvoering van het project zorgt in de openbare ruimte voor enige overlast.

In het kader van bewustwording is in september 2021 een projectfilm gemaakt met informatie over het hoe en waarom van de aanleg van de oevers. De film is geplaatst op de projectwebsite van Ons Blauwe Goud. Hierbij is een mogelijkheid geboden om reacties op de schetsontwerpen van de oevers te geven.

5.2 Beperking nadelige effecten

Teneinde nadelige effecten te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken wordt rekening gehouden met diverse belangen.

- In een vroeg stadium is de uitvoering van het project afgestemd intern bij de gemeente Zoetermeer en bij Rijnland en particulieren. Omwonenden zijn door middel van een projectfilm geïnformeerd.
- Schade aan aanwezige beschermde flora en fauna wordt voorkomen door te werken volgens de 'gedragscode Wet Natuurbescherming voor waterschappen' en daarop gebaseerde werkprotocollen van Rijnland. In die werkprotocollen staat hoe in de praktijk moet worden omgegaan met beschermde soorten. Aanvullend daarop worden toegesneden ecologische werkprotocollen (van de gemeente en Rijnland) gevolgd bij de uitvoering. Alle daarin beschreven maatregelen zorgen ervoor dat er geen nadelige effecten zijn voor beschermde flora en fauna, waardoor er geen ontheffing ingevolge de Wet natuurbescherming nodig is;
- Bij de uitvoering van het werk wordt waar mogelijk overlast voor recreatie (denk aan: voet- en fietsverkeer, vissers) voorkomen;
- Bestaande bebouwing en objecten kunnen blijven gehandhaafd, tenzij deze illegaal aanwezig zijn. Werkzaamheden mogen geen schade toebrengen aan bebouwing of wegen.
- Gedempt polderwater zal worden gecompenseerd;
- Er zal overdag worden gewerkt en niet in het weekend of tijdens feestdagen.

5.3 Nadeelcompensatie

Vanwege eventuele schadelijke effecten die gepaard gaan met de uitvoering of realisatie van dit project staat het een ieder vrij om met een beroep op artikel 7.14 van de Waterwet en de nadeelcompensatieverordening van Rijnland bij dijkgraaf en hoogheemraden een gemotiveerd en onderbouwd verzoek in te dienen vanwege geleden schade. Dit nadeelcompensatieverzoek wordt door middel van een aparte procedure in behandeling genomen. Na het indienen van het nadeelcompensatieverzoek wordt deze beoordeeld en wordt gezien of er recht bestaat op een tegemoetkoming in de geleden schade.

In plaats van het beperken van schade door middel van een eventueel toe te kennen schadevergoeding kan ook een minnelijke regeling worden getroffen. Rijnland zal hierbij aansluiting zoeken bij eventueel door Rijnland opgestelde nadeelcompensatierichtlijnen.

6. Besluitvormingsprocedure

Dit projectplan is een besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Dit besluit is voorbereid door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Het verloop van de procedure op grond van afdeling 3.4 ziet er als volgt uit:

- Voorafgaand aan het vaststellen van dit definitieve projectplan is eerst een ontwerp-projectplan opgesteld.
- Dit ontwerp-projectplan is op 25 mei 2022 in het digitale Waterschapsblad (nr. 6052) gepubliceerd en heeft 6 weken ter inzage gelegen.
- Op het ontwerp-projectplan zijn geen zienswijzen ingediend.
- Dijkgraaf en hoogheemraden hebben het projectplan vastgesteld op 19 juli 2022.
- Na vaststelling is het definitieve projectplan bekendgemaakt in het Waterschapsblad en treedt het projectplan in werking.
- Na bekendmaking in het Waterschapsblad staat beroep open bij de rechtbank Den Haag.
- Projectplannen vallen onder de Crisis- en herstelwet. Dit betekent dat indien beroep wordt ingesteld, het beroepschrift beroepsgronden dient te bevatten. Indien dit niet het geval is, wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard. Eveneens betekent toepassing van de Crisis- en herstelwet dat na afloop van de beroepstermijn de beroepsgronden niet kunnen worden aangevuld.

7. Bijlagen

7.1 Tekeningen

Deze bijlage omvat de volgende tekeningen:

Bijlage 1

299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-01.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-02.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-03.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-04.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-05.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-06.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-07.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-08.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-09.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-10.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-11.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-TE-NVO Zoetermeer-v03-12.TE d.d. 26-04-2022 (Uitvoeringstekening)
299-015-DD-NVO Zoetermeer-v01g-00.DE d.d. 26-04-2022 (Profiel- en detailtekeningen)
299-015-DD-NVO Zoetermeer-v01g-01.DD d.d. 26-04-2022 (Profiel- en detailtekeningen)
299-015-DD-NVO Zoetermeer-v01g-02.DD d.d. 26-04-2022 (Profiel- en detailtekeningen)
299-015-DD-NVO Zoetermeer-v01g-03.DD d.d. 26-04-2022 (Profiel- en detailtekeningen)

7.2 Tabel met GIS-code

watergangnaam	gis-codes
Zalkerbos	247-058-00027-01
	247-058-00027-02
	247-058-00027-03
Zonneberg	247-058-00035-01
	247-058-00394-01
Westerpark	247-058-00018-01
	247-058-00066-01
	247-058-00004-01
Buytenpark	247-058-00062-01
	247-058-00073-01
	247-058-00011-02
	247-058-00017-01
	247-058-01151-01
	247-058-00006-01